
Saksnr: 2021/2295-1
Saksbehandlar: Kenth Rune Teigen Måren
og Kristine Lovise
Angelsen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda		15.02.2021
Hovudutval for opplæring og kompetanse		17.02.2021
Fylkesutvalet		02.03.2021
Fylkestinget		09.03.2021

Fråværsreglement for dei vidaregåande skulane i Vestland - vurdering av politisk arbeid

Forslag til innstilling

Fylkestinget vedtek fråværsreglementet for dei vidaregåande skulane i Vestland med tilleggspunktet om definisjon av politisk arbeid i punkt 6 (4).

Samandrag

Etter ei nærmare vurdering av kva som ligg i politisk arbeid finn fylkesrådmannen to moglege alternativ for definisjon. Med utgangspunkt i vedtekne mål og strategiar for vidaregåande opplæring i Vestland og det verdisynet som ligg til grunn i planen «Fornye, Forbetre - Auka gjennomføring», tilrår fylkesrådmannen alternativ 2.

Alternativ 2 sikrar i størst grad likebehandling og bidrar til føreseieleg praksis for elevane. Fylkesrådmannen vurderer at alternativet er ei klar forbetring av noverande praksis då det er ein tydelegare definisjon av kva som ligg i politisk arbeid enn det som ligg i dei nasjonale reglane og retningslinene. Alternativ 2 er lagt inn i vedlagte fråværsreglement under punkt 6 (4).

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bjørn Lyngedal
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Fråværsreglement for dei vidaregåande skulane i Vestland

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I samband med samanslåinga og arbeid i delprosjektgrupper vart det arbeidd med eit felles fráværsglement for dei vidaregåande skulane i Vestland fylkeskommune.

Eit utkast av reglementet vart hausten 2019 sendt på høyring til alle dei vidaregåande skulane, elevråd, skulemiljøutval, hovudtillitsvalde, Elevorganisasjonen, mobbeomboda og elev- og lærlingomboda. Avdelinga mottok 27 høyringsuttaler. Ut frå tilbakemeldingane vart reglementet revidert.

Revidert fráværsglement vart så lagt fram som referatsak til møte i Hovudutval for opplæring og kompetanse den 20. april 2020. I møtet vart det samrøystes vedtatt at saka skulle gjerast om til ei politisk sak.

Det vart så lagt fram ei politisk sak der administrasjonen foreslo at Hovudutvalet for opplæring og kompetanse gjorde følgjande vedtak: «Hovudutval for opplæring og kompetanse tek saka til vetande på grunnlag av at det ikkje er eit lovkrav om felles fráværsglement.»

Etter politisk behandling i fylkesutvalet vart det gjort følgjande vedtak:

«1. Utvalet visar til reglement lagt fram i RS 11/20 og vedtek reglementet med slike tillegg.

Nytt punkt 6.6

Politisk arbeid definerast som deltaking på aktivitet i regi av eit politisk parti, ungdomsparti, politisk organisasjon eller interesseorganisasjon, anten som deltakar eller som arrangør.

Til fráværsglementet:

Dette skrivet er berre ei kortfatta oppsummering av fráværsglanelne til fylkeskommunen. I nokre tilfelle gjeld andre krav til dokumentasjon, og det finst meir utfyllande informasjon om kva som er gyldig/ugyldig frávær enn det som kjem fram i dette skrivet. Det kan også vere fleire tilfelle som gir grunnlag for å slette frávær frå vitnemålet enn det som står her. Dei fullstendige retningslinjene finn du på utdanningsdirektoratet si heimeside:

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Vitnemal/fravarsgrense---udir-3-2016/>

2. Saka går vidare til handsaming i fylkesutvalet og fylkestinget.

3. Fylkesutvalet ber fylkesrådmannen komme tilbake med forslag som definerer godkjent frávær for politisk arbeid.»

Vedtakskompetanse

Det er politisk bestemt at saka går vidare til handsaming til fylkestinget.

Vurderingar og verknader

Økonomi: Ingen verknad.

Klima: Ingen verknad

Folkehelse: Ingen verknad

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi): Konklusjon og tilråding er i tråd med vedtekne plan for mål og strategiar for vidaregåande opplæring i Vestland 2021-2025.

Rettsleg utgangspunkt

Reglar om frávær og fráværsgrensa i vidaregåande opplæring finn vi i kapittel 3 i forskrift til opplæringslova. Elevar pliktar i utgangspunktet å møte opp til alle undervisningstimar. Frávær frå undervisninga vil kunne få betydning for retten til å få halvårsvurdering med karakter eller standpunktarakter (reglane om fráværsgrensa), og for fráværet som vert ført på eleven sitt kompetansebevis og vitnemål (reglane om føring av frávær på kompetansebevis og vitnemål).

I forskrifta er det gitt nokre unntaksgrunnar som er stort sett like for frávær som kan gjere unntak frå fráværsgrensa og frávær som kan gjere unntak frå å verte ført på kompetansebevis og

vitnemål. Sjølv om noko frávær kan gjerast unntak for frå fráværsgrensa, skal det likevel verte ført på kompetansebeviset og vitnemålet¹.

Vidare gjeld reglane om fráværsgrense og tilstrekkeleg vurderingsgrunnlag nøye saman. Ein elev med høgt frávær kan altså vere innanfor fráværsgrensa fordi fráværet er rekna som dokumentert, men likevel ikkje få halvårsvurdering med karakter og/eller standpunktkarakter fordi læraren ikkje har tilstrekkeleg vurderingsgrunnlag.

I denne saka skal vi sjå særleg på unntaksgrunnen for frávær på grunn av politisk arbeid. I forskrifta § 3-45 er det bestemt at elevar kan krevje at inntil 10 skuledagar ikkje blir ført på vitnemålet eller på kompetansebeviset dersom det kan dokumenterast at fráværet skyldast til dømes bokstav c. politisk arbeid.

Denne regelen knyter seg også opp til regelen om fráværsgrense i vidaregåande skule. I forskrifta § 3-9 andre ledd er det bestemt at frávær som det er dokumentert skuldast grunnane nemnde i § 3-45 femte ledd bokstav a-f og åttande ledd, ikkje skal inngå i fráværsgrensa. Desse fráværsgrunnane er altså såkalla dokumentert frávær som ikkje påverkar fráværsgrensa.

Vurdering av politisk arbeid

Utdanningsdirektoratet har lite utdjupande informasjon og rettleiing på sine nettsider om kva dei legg i definisjonen «politisk arbeid». Direktoratet viser berre til at frávær av politiske grunnar kan dokumenterast av ein politisk organisasjon.

I forbindelse med klimastreikar i 2019 uttalte² direktoratet at deltaking i elevstreik vil vanlegvis ikkje omfattast av politisk arbeid, men det vil kunne avhenge av den enkelte elev si rolle og må vurderast lokalt. Etter direktoratet si vurdering kan ikkje skulen godta elevstreik som dokumentert frávær utan å gå inn i den enkelte elev si rolle. Det vil ikkje vere i tråd med reglane i forskrifta.

Dette vert altså ei vurdering av kva som ligg i den enkelte elev si rolle i det politiske arbeidet. Fylkesrådmannen meiner at eleven si rolle ikkje må vere knytt til eit bestemt parti.

Etter fylkesrådmannen si vurdering vil til dømes deltaking i politiske møte på kommune- eller fylkesnivå, eller aktivitet i samband med tillitsverv for eit parti vere ei klart definert rolle. Frávær knytt til dette meiner fylkesrådmannen klart må reknast som dokumentert frávær.

Når det gjeld anna politisk arbeid, som til dømes streik, meiner fylkesrådmannen at den enkelte skule må sjå på om eleven har ein oppgåve i arrangementet. Rolla kan vere til dømes som arrangør, vakt, apellholdar eller liknande.

Døme på tilfelle og forslag til tekst i fráværsglementet

Fylkesrådmannen foreslår at følgjande tilfelle er døme på politisk arbeid som kan gi godkjent frávær (merk at lista ikkje er uttømmende):

- Deltaking i politiske møte på kommune- eller fylkesnivå.
- Anna aktivitet i samband med tillitsverv for eit politisk parti, ungdomsparti, politisk organisasjon eller interesseorganisasjon.
- Deltaking som delegat på landsmøte/årsmøte for eit politisk parti, ungdomsparti, politisk organisasjon eller interesseorganisasjon.
- Tildelt oppgåve i streik/demonstrasjon/møter, til dømes som arrangør, vakt, halde apell eller liknande.

I fráværsglement for skulane i Vestland fylkeskommune vurderer fylkesrådmannen at det ligg to moglege alternativ på definisjon av politisk arbeid :

1. Alternativ 1: Politisk arbeid definerast som deltaking på aktivitet i regi av eit politisk parti, ungdomsparti, politisk organisasjon eller interesseorganisasjon, der eleven si rolle i aktiviteten er avgjerande for om fráværet kan reknast som dokumentert. Eleven må leggje fram dokumentasjon på at han/ho har hatt ei rolle i eit politisk arbeid. Eleven må uansett ha tilstrekkeleg vurderingsgrunnlag for å få karakter.

¹ <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Vitnemal/fravarsgrense---udir-3-2016/hva-er-skilliet-mellom-fravarsgrensen-og-annet-regelverk/>

² <https://www.utdanningsnytt.no/fravaer-klimastreik/udir--klimastreik-regnes-vanligvis-ikke-som-politisk-arbeid/128563>

2. Alternativ 2: Politisk arbeid definerast som arbeid der eleven er engasjert gjennom ei rolle/verv i eit politisk parti, ungdomsparti, politisk organisasjon eller interesseorganisasjon. Eleven må leggje fram dokumentasjon frå partiet eller organisasjonen. Eleven må uansett ha tilstrekkeleg vurderingsgrunnlag for å få karakter.

Fordeler og ulemper mellom alternativa

Alternativ 1 vurderer fylkesrådmannen er meir open for tolking fordi det knyt seg til «deltaking på aktivitet». Dette kan difor vere meir tilfeldig aktivitet utan at eleven er innmeldt eller på annan måte engasjert i partiet/organisasjonen. Dette alternativet gir meir tillit til det profesjonelle skjønnet, men det skapar større risiko for ulik praksis mellom skulane i fylket.

Alternativ 2 gjer det noko enklare for skulane då det er mindre tolking og vurdering. Her må eleven vere engasjert i partiet/organisasjonen gjennom ei rolle eller eit verv. Fylkesrådmannen meiner at dette alternativet sikrar høgare grad av lik praksis mellom skulane i fylket. På grunn av at det er mindre tolking og vurdering er det derimot mindre rom for vurdering av dei individuelle behova til elevane.

Konklusjon og tilråding

Med utgangspunkt i vedtekne mål og strategiar for vidaregåande opplæring i Vestland og det verdisynet som ligg til grunn i planen «Fornye, Forbetre - Auka gjennomføring», tilrår fylkesrådmannen alternativ 2.

Alternativ 2 sikrar i størst grad likebehandling og bidrar til føreseieleg praksis for elevane. Fylkesrådmannen vurderer at alternativet er ei klar forbetring av noverande praksis då det er ein tydelegare definisjon av kva som ligg i politisk arbeid enn det som ligg i dei nasjonale reglane og retningslinene. Alternativ 2 er lagt inn i vedlagte fråværsreglement under punkt 6 (4).